

Gestió i Difusió del Patrimoni
Arqueològic i Històric

MEMÒRIA DE LA RECERCA ARQUEOLÒGICA PREVENTIVA AL
CARRER AVINYÓ NÚM. 18 bis I CARRER DE LES HEURES NÚM. 4 / 10
BARCELONA (BARCELONÈS)

CODI 047/03

Adriana Vilardell Fernàndez

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
PREVENTIVA AL CARRER AVINYÓ, 18 bis. I CARRER DE LES
HEURES 4/10 DE BARCELONA (BARCELONÈS)

Dates de la intervenció : 25 - 28 de Març i del 8 - 12 d'Abril del 2003.
Codi de la intervenció : 047/03
Autora i directora de la intervenció : Adriana Vilardell Fernández
Barcelona, 25 d'Abril del 2003

INDEX

1.- Situació de la intervenció.	3 pàg.
2.-Entorn geològic i geogràfic.	3 - 6 pàg.
3.-Les notícies històriques i les intervencions anteriors.	6 - 7 pàg.
4.-Les motivacions de la intervenció i els objectius.	7 - 9 pàg.
5.-Metodologia emprada	9 - 10 pàg.
6.-Treballs realitzats	10 - 13 pàg.
- Descripció	
- Interpretació	
7.-El material arqueològic recuperat.	13 - 14 pàg.
- Valoració	
8.-Conclusió, interpretació de la intervenció i emplaçament històric.	14 - 15 pàg.
9.-Bibliografia	16 pàg.
10.-Annexes	
- Inventari	
- Planimetries	
- Fotos	
- Fitxes d'Unitats Estratigràfiques	

1.- SITUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

La intervenció de recerca arqueològica preventiva amb codi 047/03 es troba situada entre les carrers d' Avinyó núm. 18 bis , Carrer de la Lleona, carrer de Rauric i carrer de les Heures(Fig.1). Ens trobem doncs a cavall entre el nucli primitiu romà del Mon Tàber en el sector central que constitueix encara l'anomenat Barri Gòtic o de la Catedral, i el barri de la Mercè. La intervenció s'ha dut a terme en dues fases, la primera del 25 al 28 de Març del 2003 al carrer d'Avinyó 18 bis i part del carrer de la Lleona, i la segona, del 8 al 12 d'Abril, al carrer de la Lleona, carrer Rauric i carrer de les Heures. Les dues fases s'han dut a terme sota la supervisió del **Museu d'Història de la Ciutat (Institut de Cultura de Barcelona)**, essent l'empresa d'arqueologia **Atics, S.L** l'encarregada de proporcionar l'arqueòloga directora, Adriana Vilardell Fernández, així com el material necessari per a dur a terme la intervenció.

2.- ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

La comarca del Barcelonès, compren el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut com a Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic, doncs, s'aprecien dues grans unitats , Collserola i el Pla.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de *horst* compostat per materials granítics i esquistosos, limitat al Nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Pre litoral), a Llevant amb el Turó de Roquetes (Besòs), al Sud el Turó de Valldaura i a l'Oest pel Llobregat.

En quant al Pla, es troba obert a mar i limitat per la Serralada Litoral (composta de llicorelles silurianes assentades en un basament granític) i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des de Garraf i turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-balear, dibuixà el que a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins del qual son testimonis una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falzies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla ja que si des de Collserola els dipòsits

baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20 metres, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruc, de les Moles o de Jovellanos). Salt aquest que fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de licorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral.

En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però com que la costa ha anat avançant, molts d'aquest ja no existeixen en l'actualitat tot i que molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la Llavineria a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port).

Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 h i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplària limitada al NW per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció N-S la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs – Congost –Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format a causa de l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com

de sediments marins (es reconegut que en els darrers segles, Barcelona a guanyat terreny al mar).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades, el nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana damunt del Mont Tàber (15 metres) proper al mar. El nucli de Montjuïc al S, que s'aixeca suaument al pla i que cau bruscament sobre el mar fent-se inexpugnable el seu accés des de aquesta posició, i els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis.

Per altra banda, tenim tota una sèrie de nuclis poblacionals que emergits fora muralles acabaran essent absorbits per la ciutat en una de les seves dues importants crescudes (les muralles del S.XIII o l'expansió del S.XIX. amb la creació de l' Eixample).

En el cas que ens ocupa, ens veiem obligats a parlar de dos barris en concret. Pel que respecta al carrer d' Avinyó podem ubicar-lo en diferents llocs, un primer lloc seria el nucli antic de Barcelona al ser el camí de ronda de la primera muralla romana de la ciutat(Fig.3), en segon lloc, el trobem adscrit a l'antic barri del Palau o Call Menor relacionat amb les construccions fetes al voltant del Palau Reial Menor o de la Reina fora muralles del S.IV, entre la Porta de Regomir i la de Castell Nou i el barri que es formaria a la zona, després de l'enderroc del palau a mitjans del S.XIX. Per últim el trobem adscrit a la zona d'influència del barri de la Mercè, ja que aquest va des del C/ Ferran a les Rambles i del Passeig Colom a la Via Laietana. En el cas que ens ocupa hem pres la decisió de contemplar-lo com a element estretament vinculat a l'antiga ciutat romana degut a l'alta densitat de troballes arqueològiques d'aquesta època i que es troben properes al tram del carrer afectat per la Intervenció Arqueològica Preventiva.

El cas del C/ de la Lleona, s'ens presenta més fàcil doncs des de sempre es troba vinculat a la zona de la Mercè, per les seves característiques de barri obrer deprimat a semblança d'altres carrers significatius del barri, com poden ser Escudellers o la Plaça Reial. Els carrers de Rauric i de les Heures, també es trobarien ubicats dins del Barri de la Mercè. Aquest és un barri relativament modern, si veiem que la seva empenta es dona cap al segle XVIII quant substitueix al barri de la Ribera com a centre mercantil i ocupat per a la classe benestant barcelonina. Tot i això presenta una dualitat donada també en altres barris, i és

que si bé els voltants del carrer Ample, Avinyó i més tard Ferran i la Plaça Reial hi vivia la classe benestant, els carrers més allunyats eren ocupats per la població més deprimida, és el cas del carrer de la Lleona, de les Heures o de Rauric.

3.- LES NOTÍCIES HISTÒRIQUES I LES INTERVENCIONS ANTERIORS

En aquest apartat seria necessari recular fins a la fundació de la colònia de Barcino, al S. I aC o almenys fins a la remodelació de les seves muralles al S.IV dC per a ser justos amb la història del C/ d'Avinyó. Ja en aquesta època tenim notícies del carrer, no com a tal , sinó com a camí de ronda de les muralles del S. IV dC. No serà fins al S.XIII que el trobarem amb una identitat pròpia. El carrer d'Avinyó es presenta com la continuació del de Banys Nous. Comença a la Boqueria, segueix el camí de ronda de la muralla romana i a la part més pròxima al mar, voreja el que fou l'Hort de la Reina. La primera travessia a la dreta es un carreró sense sortida, anomenat de la Trinitat, perquè conduïa a una antiga sinagoga que rebé aquest nom quant fou convertida en església. El carrer però, agafa rellevància amb la ocupació de les classes altes de la societat barcelonina, cap al S.XIX quant farceixen el carrer de palauets i cases senyorials com per exemple el número 13, edifici de pedres colossals i rajoles, i que més tard fou l'antiga central telefònica de Barcelona. D'èpoques anteriors trobem també edificacions senyorials, relacionades amb la proximitat del Palau Menor o de la Reina, alguns exemples són la Casa D'Hèrcules del S.XVI, la casa dita Dels Quatre Rius del S.XVIII situat a la Plaça de la Verònica o el Palau Centelles o del Duc de Solferino, actualment dependències de la Generalitat, i que data del 1574. Part de l'aspecte del carrer es veié transformat quant a mitjans del S.XIX s'obrí el Carrer de Ferran.

Pel que fa referència al Carrer de la Lleona, les notícies històriques són minses. El seu recorregut va des del carrer d'Avinyó fins al dels Tres Llits i la seva característica màxima és la de la presència d'una fonda amb el mateix nom ,que havia sigut antigament un bordell, i que va agafar molt de renom. Un altre element que el fa rellevant, és la presència de l'actual Menjador Reina de la Paz de les *Misioneras de la Caridad*, on es dona la "sopa boba" a la població que ho necessita, i que s'erigeix com a vincle amb l'antic convent dels

frares trinitarits calçats. Aquest convent era format per l'absorció de la parròquia de Sant Jaume i l'església de la Santíssima Trinitat (antiga sinagoga). Actualment només s'en conserva la Parròquia de Sant Jaume que dona al Carrer de Ferran i el citat menjador públic.

Respecta al carrer d'en Rauric, és la tercera travessia a mà dreta, del carrer de la Boqueria travessant Ferran i acabant a Escudellers Blancs. En altres èpoques havia dut els noms dels Colells o de Na Bordonera, relacionats molt més que l'actual, amb tot el sistema de tasques i bordells que van fer característica la zona.

Pel que fa al carrer de les Heures, va des del carrer d'en Rauric fins al carrer del Vidre i la Plaça Reial. La seva història és reduïda i només coneixem de l'existència d'un herbolari de cert renom i una casa de cites amb un emblema vegetal que possiblement li hauria acabat donant el nom al carrer.

Respecte a les intervencions arqueològiques anteriors, es va consultar el registre del Servei d'Arqueologia, els resultats varen ésser bastant pobres pel que respecta als carrers afectats. Tot i això s'ha fet un recull de les intervencions dutes a terme a zones properes.

Hem trobat dos focus originaris d'intervencions, en primer lloc el Palau Centelles, on es va documentar el 1982, part d'una habitació corresponent a una casa romana de l'*insula* delimitada per l'actual Baixada de Sant Miquel i pel carrer dels Gegants (S.I-II dC.) i restes d'un pou medieval i material ceràmic del S.V dC. En aquest mateix carrer , el 1999, es va dur a terme un altre seguiment que va resultar nul a nivell de resultats arqueològics. Es va baixar als soterranis d'edificis propers per tal de veure si es podien documentar llencs de muralla o altres edificacions, però només es van poder documentar paraments dels segles XVIII i XIX.

L'altre focus originari d'intervencions, és la Plaça de Sant Miquel on des dels '60 s'han anat duent intervencions arqueològiques que han donat com a resultat la identificació d'una *domus* de planta quadrada, part d'un conjunt termal i un *cardo minor*. La quantitat d'informació que ha generat la plaça és molt alta i bastant difosa, pel que no en farem esment de forma detallada.

Hi ha una altra element a afegir en les intervencions anteriors, i és la documentació de llencs de muralla romana que encara es mantenen en peu al carrer Avinyó, s'en documenten al Passatge del Crèdit (C/ de Ferran) a la seu de L'Esbart Dansaire de Catalunya, al centre de l'Associació Excursionista d'etnografia i folklore (C/ Avinyó, estudiat per O. Granados) i al restaurant pakistaní "El Gallo Kiriko " (C/ Avinyó).

4.- LES MOTIVACIONS DE LA INTERVENCIÓ I ELS OBJECTIUS

La causa principal de la intervenció arqueològica preventiva al carrer Avinyó 18 bis. és que l'empresa **Fecsa – Endesa** , ha de realitzar una canalització en rasa de 30 metres de llargària, per tal de fer una estesa de cable subterrani de baixa tensió a la vorera del carrer Avinyó i de la Lleona. Aquesta obra es contractada per **Espelsa** des de l'Ajuntament de Barcelona amb número de llicència FECZE 051025. En el cas de la intervenció preventiva al carrer de les Heures 4/10, el motiu és el mateix, una estesa de cable subterrani de baixa tensió de 240 m. , amb el número de llicència FECZE 057287.(Fig.2)

Degut a que la zona afectada es troba dins d'una àrea d'interès arqueològic, el **Museu d'Història de la Ciutat (Institut de Cultura de Barcelona)** ha cregut convenient dur a terme una intervenció arqueològica preventiva, d'acord amb allò expressat en el Decret 78/2002 per tal d'evitar en la mesura del possible, pèrdues patrimonials de la ciutat de Barcelona. A tal efecte, ha contactat amb l'empresa privada d'arqueologia **Atics S.L.** amb seu social a Mataró, per tal de dur a terme aquesta intervenció, posant a la direcció a l'arqueòloga Adriana Vilardell Fernández.

Els treballs arqueològics duts a terme es comprenen entre els dies 25 a 28 del mes de Març per a la primera fase al carrer d'Avinyó , i entre els dies 8 i 12 d'Abril per a la segona fase del carrer de les Heures.

Les circumstàncies que envolten aquestes intervencions són força comunes a la resta d'intervencions dutes a terme a la ciutat de Barcelona. Es tracta d'un nucli densament

farcit de restes arqueològiques, pel que es fa necessària la intervenció dels arqueòlegs mentre es du a terme la tasca de remoció de terres, provocada per l' obertura de les rases per a la canalització de la línia de baixa tensió.

L'objectiu principal d'aquesta intervenció arqueològica preventiva, és la de documentar al màxim les característiques arqueològiques del subsòl, ja que és una àrea que es troba propera al traçat de la muralla romana i es troba al mig de la trama urbana romana i medieval.

5.- METODOLOGIA EMPRADA

El mètode seguit en aquesta intervenció arqueològica preventiva ha estat el seguiment de la obertura de les rases de forma visual directa.

La tasca d'obertura de dites rases, s'han dut a terme seguint la metodologia habitual, en primer lloc, mitjançant el martell pneumàtic, s'ha practicat l'aixecament del paviment de rajoles de ciment (*panot*) i la seva preparació de morter . En segon lloc, l'ús del pic i la pala , s'ha practicat per al rebaix del farciment de les rases per tal de poder arribar a la profunditat reglamentària de la rasa, que és normalment d'uns 70 cm. aproximadament.

L'arqueòloga directora hi va ser present durant tot el període d'obertura de les rases, observant el sediment extret per tal de recuperar les restes de ceràmica, constructives i òssies que poguessin sortir.

Mentre es produïen les tasques d'entubat i cimentat de les rases es va optar per anar a cercar la informació bibliogràfica necessària per tal de dur a terme la present memòria, això era possible doncs durant aquest període no es produïa cap tipus de rebaix o moviment de terres.

Referent a la documentació gràfica originada durant el període d'intervenció cal esmentar que ha estat reduïda doncs com es relata a l'apartat de "Treballs Realitzats", els resultats han estat minsos. És per aquest motiu que la documentació gràfica es redueix a les planimetries generals de la intervenció i la planta i alçat de les U.E. 5002 i 5003, i la documentació fotogràfica, feta sobre paper color, es limita a dos dotzenes de fotografies.

El treball de laboratori s'ha dut a terme seguint les pautes establertes de rentat, siglat i inventariat del material recollit. S'ha guardat en bosses de plàstic amb el codi de la intervenció i el número d'Unitat Estratigràfica corresponent

El tipus d'inventari seguit, així com les fitxes utilitzades per al registre de les diferents unitats estratigràfiques, són les proposades pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

6.- TREBALLS REALITZATS

Descripció:

1ª FASE

Abans de començar a explicar el desenvolupament de la intervenció que ens ocupa, cal denunciar el fet que la intervenció de la arqueòloga directora es va fer present quant dita intervenció ja s'havia iniciat. El dia 24 de Març per la tarda l'arqueòloga va passar de forma intencionada pel C/ Avinyó, i es va adonar de que la obertura de la rasa de l' esmentat carrer havia estat iniciada per part de la empresa Espelsa. La mateixa tarda es va comunicar la notícia a l'empresa Atics. S.L. anunciant que s'havia obert almenys dos terços de la rasa del C/ Avinyó i ja s'havia començat a dur a terme el rebaix del farciment.(Fot.1)

Així doncs, la intervenció arqueològica preventiva es va iniciar el dia 25 de Març.

Aquest dia, es va continuar obrint la rasa del carrer Avinyó (Rasa 1, U.E. 1000) aixecant el paviment del carrer (U.E. 90) i rebaixant el farciment (U.E. 1001) de dita rasa, format per una terra argilosa de color marró fosc en el que es comença a recuperar material arqueològic format bàsicament per ceràmiques romanes i modernes.

En aquest tram apareixen molts serveis (Fot.2), el que dificulta el rebaix de la rasa però s'aconsegueix arribar a la profunditat preestablerta de 70 cm. Es a aquesta profunditat, que es detecta un nivell argilós més clar (U.E. 1002) amb restes de morter de calç, material constructiu i restes de material ceràmic(Fot 3).

El mateix dia a la tarda, es comença a obrir la rasa 2 (U.E. 2000) al C/ de la Lleona(Fot.4). Es va aixecar tot el paviment (U.E. 100) de *panot* i morter i es va començar a deixar vist el sauló que farcia la rasa (2001) evidenciant la presència abundant de serveis.

El dia 26 de Març es comencen a obrir els 5 m. que falten per acabar la rasa 1 i es baixa tot el farcit que es pot, ja que es detecten molts serveis davant del número 18 bis. Aquesta rasa presenta un problema. Durant la seva obertura, es detecta un tub d'aigua que s'ha de renovar, aquest passa pel mig de la rasa i es fa necessari que les Aigües de Barcelona vinguin a canviar-lo. Fins que això no passi, la rasa no es pot baixar més que entre alguns serveis, el just per tal que hi passi la línia de baixa tensió. Es per aquest motiu que el nivell 1002 no es pot documentar al llarg de tota la rasa i que la profunditat d'aquesta oscil·la entre les 65 i els 40 cm.

En acabar, es va continuar aixecant el paviment de la rasa 2.

El dia 27 de Març, s'acaba d'obrir la rasa 2 i apareixen gran quantitat de serveis. Ens adonem de que la potència del paviment és d'entre 35 i 45 cm.(Fot.5)

El darrer dia de la intervenció. el 28 de Març s'obre l'enllaç entre les dues rases encara que part d'aquest es fa minant les rajoles per dessota.

Arribat aquest punt encara estem pendents de l'arribada de la companyia de les Aigües de Barcelona per dur a terme l'aixecament del conducte antic i la reposició del nou.

2ª FASE

Com hem esmentat, la intervenció arqueològica preventiva s'ha dut a terme al llarg dels carrers de la Lleona, Rauric i de les Heures entre els dies 8 i 12 d'Abril. Cal esmentar que el dia anterior a l'arribada de l'arqueòloga directora, es a dir el dia 7 d'Abril, es van començar a practicar cales de prova al llarg de tot el recorregut afectat per la obra.

El dia 8 d'Abril, es va poder veure que a les cales de prova obertes amb anterioritat només es documentava sauló i serveis. Es comença a obrir la rasa 4 (U.E. 4000) situada al carrer Rauric des del carrer de les Heures, en direcció al carrer de la Lleona(Fot.10 i 11). A la cantonada del carrer es detecten unes estructures(Làm.1) en forma de mur de maons i morter de calç blanc (U.E 5003) a la cota 6.65, i quelcom semblant a un basament de marbre gris (U.E. 5002) que té continuació a la rasa 4 (U.E. 4000) a una cota de 6.55 i que adopta en aquest tram la forma d'un fonament de l'edifici o algun element semblant(Fot.6,7,8,9). També es detecta un mur de toixó i morter de calç blanca d'uns 10 cm. d'ample i una llargada de 1,32m que va en paral·lel a la claveguera del carrer de les Heures. S'ha optat per relacionar-lo directament amb aquest servei.(Fot.14)

El dia 9, s'acaba d'obrir la rasa 4 del carrer de Rauric, i es comença a obrir la rasa del carrer de la Lleona (U.E. 3000)(Fot.12).Les tasques d'aixecat del paviment (U.E.300) i buidat de la rasa es fan molt de pressa. Els resultats però són nuls doncs les rases es troben farcides únicament de sauló (U.E. 3001)(Fot.13), per altra banda, i degut a la gran quantitat de serveis que hi ha, es veuen obligats a fer un rebaix mínim d'entre 30 i 40 cm. Aquests dos fets fan avançar considerablement la tasca d'obertura d'aquest tram del carrer.

El dia 10 es continuen els treballs d'obertura de la rasa 3 al carrer de la Lleona, sense cap novetat.

El dia 11 s'acaba d'obrir la rasa 3 i s'utilitza la tècnica del minat per tal d'acoblar la rasa a la ja oberta del carrer de Rauric. A continuació, es comença a aixecar el paviment de llambordes del carrer de les Heures , es a dir la rasa 5 (U.E. 5000).

El darrer dia de la intervenció, el 12, es va fer el rebaix de la rasa 5, sense nous resultats, doncs al igual que a la resta de rases, es trobava farcida de sauló.(Fot.15)

Interpretació:

Respecte a la interpretació de la intervenció arqueològica preventiva, cal diferenciar entre les dues fases.

1ªFASE

Pel que fa als resultats de la fase 1 al carrer d'Avinyó, hem de dir que és nul·la doncs com hem anat apuntant al llarg dels anteriors apartats, l'escassetat de metres oberts i la important presència de serveis, alhora que es dona poca profunditat a les rases, ha fet impossible documentar cap tipus de resta constructiva relacionada amb la presència de la muralla romana o l'entramat urbà medieval. Per altra banda la recuperació de material ceràmic romà i la documentació d'un possible nivell arqueològic (U.E. 1002) apunta cap a la possibilitat de documentar restes en properes intervencions que arribin a més profunditat de la donada a les rases obertes en la present.

2ª FASE

La interpretació que en podem extreure de la segona fase de la intervenció arqueològica preventiva, no dista en gaire de la elaborada en la primera fase, tot i que cal apuntar que els resultats es presenten a la inversa i que si bé en aquesta fase no s'ha pogut recuperar material arqueològic, si que s'ha pogut documentar part d'una estructura antiga (U.E . 5002 i 5003). Aquestes estructures, però, i com ja hem esmentat, no apareixen vinculades a cap tipus de material arqueològic i per tant és molt difícil adjudicar-los una cronologia segura.

Els motius del resultat nul de la intervenció es repeteixen, les rases baixaven molt poc degut a la forta presència de serveis i al rebliment de sauló present en totes elles.

7.- EL MATERIAL ARQUEOLÒGIC RECUPERAT

Com hem anat deixant entreveure, els resultats de la Intervenció Arqueològica Preventiva, han estat pràcticament nuls a nivell de documentació d'estructures o nivells arqueològics, tot i això, el resultat a nivell de material no ha sigut del tot pobre. Gràcies a que els serveis presents al carrer d'Avinyó eren relativament antics, no els vàrem trobar coberts de sauló com es fa actualment, sinó que estaven coberts amb terra suposem, de la mateixa excavació de les rases primitives, per aquest motiu es va poder recuperar material ceràmic de varies èpoques, cobrint des de l'època romana fins a l'actual.

En l'inventari es pot constatar l'amplitud de cronologies que van des de la ceràmica de cuina africana d'època romana dels segles I fins al VI d. C. a les ceràmiques comunes vidrades o no, de difícil atribució cronològica degut a la seva presència des d'època medieval a època moderna. Cal dir que aquest registre és dels més habituals en zones on s'han practicat intervencions arqueològiques amb característiques similars, cobrint un registre tant ampli com el presentat en aquesta memòria.

Tot i això, el material més antic es presenta molt fraccionat i rodat, i tot i que documenta cronologies, no presenta cap característica important pel que s'ha descartat la documentació gràfica dels materials.

8.- CONCLUSIÓ, INTERPRETACIÓ DE LA INTERVENCIÓ I EMPLAÇAMENT HISTÒRIC

En aquest apartat hem optat per presentar de forma conjunta els resultats i interpretacions de les dues fases, la 1ª situada al carrer d'Avinyó i part del carrer de la Lleona i la 2ª del carrer de la Lleona al carrer de les Heures, passant pel carrer de Rauric.

En altres capítols ja hem anat deixant entreveure els problemes comuns a les dues fases, la poca potència de les rases degut a la presència de serveis i el rebliment d'aquestes, en la seva majoria de sauló. El primer que en podríem extreure és que els resultats de les dues fases ha sigut nul, però cal apreciar la recollida del material arqueològic, que si bé és escàs, avarca una gran cronologia, el que ratifica la presència de restes romanes i medievals a la zona. Per altra banda, la documentació de les estructures U.E. 5002 i 5003, tot i que poden ser relativament modernes, ens indiquen la possibilitat de que en altres zones no tant afectades per serveis, es puguin documentar restes arqueològiques de més magnitud. A aquests fets, cal afegir la detecció d'un possible nivell (U.E. 1003) que no deixava de presentar-se interessant a nivell arqueològic i al qual no es va poder tenir accés per les causes ja explicades en apartats anteriors.

Es per això que no es pot donar un resultat totalment nul a la intervenció i que no s'ha de deixar de pensar en la riquesa de conjunts arqueològics que presenta el mateix carrer d'Avinyó i els més pròxims a la zona com la Baixada de Sant Miquel o la Plaça de Sant Miquel i per tant aquest buit de registre arqueològic en l'àrea afectada per la intervenció, s'ha de veure com un fet desafortunat degut a la gran quantitat de serveis. És per això que es fa necessari, tot i el relatiu mal resultat de la intervenció, continuar amb les Intervencions Arqueològiques Preventives a la zona.

9.- BIBLIOGRAFIA

- Balaguer, V. " *Las calles de Barcelona*"
Ed. Dossat. s.a. , Madrid, 1987 (1ª ed. 1866)
- Batllori, A ; Llubià, Lluís Mª, " *Ceràmica decorada catalana*"
Ed. Vicens Vives, Barcelona, 1974.
- Carreras Candi, F " *Gran geografia comarcal de Catalunya* " Vol VIII Barcelonès i Baix Llobregat.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1982
- Cirici,A " *Barcelona pam a pam* "
Ed. Teide, Barcelona, 1985
Barcelona, 1955.
- Granados, J.O, Roca .M. . " *Memòria d'Excavació Plaça Sant Miquel* " Barcelona 1989
- Subiranas i Fabregas,C . " *Memòria d'Excavació de Plaça Ramalleres i Baixada de Sant Miquel*" Barcelona. 1999.
- VV.AA. " *Programa d'Arqueologia Urbana de Barcelona* "
Generalitat de Catalunya / Ajuntament de Barcelona, 1993.
- VV.AA. " *Els barris de Barcelona* " Vol. I. Ciutat Vella i Eixample.
Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1997.
- VV.AA. " *Catàleg del Patrimoni Arquitectònic, Històric - artístic de la Ciutat de Barcelona*". Ajuntament de Barcelona, 1983.
- VV.AA. " *L'Avinguda de la Catedral. De l'ager de la colònia de Barcino a la Vilanova dels Arcs*"
Servei d'Arqueologia de la Ciutat / Ajuntament de Barcelona, 1992.
- VV.AA. " *Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya. Època romana. Antiguitat Tardana . Campanyes 1982-1989.* " Col·lecció d'Anuaris d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya .1.Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Barcelona, 1993

ANNEXES

INVENTARI

Institut de
cultura : MUSEU D'HISTÒRIA
DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Avinyó 18 bis										SECTOR:			UE: 1001			
CODI: 047/03										Decoració			Acabat		Cronologia	Observacions
Núm diferen	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Externa		Interna	Extern	Intern					
	3	14003	SF	FIN	TO	GO				RU	VI	Moderna				
	2	14003	SF	FIN	TO	GO				VI	VI	Moderna				
	1	14003	VO	OLL	TO	GO				VI	VI	Moderna				
	6	14002	SF	FIN	TO	AO					AL	Moderna				
	1	13403	SF	FIN	TO	GR					RU	Indefinida	Finals època romana - principis època medieval			
	1	13402	SF	FIN	TO	GO					AF	Indefinida	Finals època romana - principis època medieval			
	1	14003	AN	FAB	TO	AO		PM		VI		Moderna	Possible de la Bisbal			
	1	14003	NA	FIN	TO	AO				VI	VI	Moderna	Vidrat de color verd clar			
	1	14000	BE	FIN	TO	BE		PI		VI	VI	Indefinida				
	2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Moderna				

Institut de
cultura : MUSEU D'HISTÒRIA
DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Avinyó 18 bis							SECTOR:				UE: 1001		
CODI: 047/03													
Núm diferen	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabat		Cronologia	Observacions	
							Externa	Interna	Extern	Intern			
	2	13258	FO	CSS	MO	AO			ET		S.I – VII d. C.	Pàtina cendrosa	
	1	13258	VO	TAP	TO	AO					S. I – VII d. C.	Ostia I, 262	
	1	13258	VO	FOB	TO	AO					S. I – VII d. C.	Polida a bandes	
	1	13258	VO	FOB	TO	AO			AL	AL	S. III - V d. C.	Africana “C”	
	2	13312	SF	AMF	TO	AO			PI		S.III - VI d. C.		
	3	13312	SF	AMF	TO	AO			PI		S. III - VI d. C.		
	2	13300	SF	AMF	TO	AO				AL	Indeterminada		
	1	13300	NA	AMF	MA	GO					Indeterminada		
	1	13300	VO	AMF	TO	AO					Indeterminada		
	1	13300	SF	AMF	TO	GO					Indeterminada		

PLANIMETRIES

FIGURES

Figura 1 : Plànol de situació

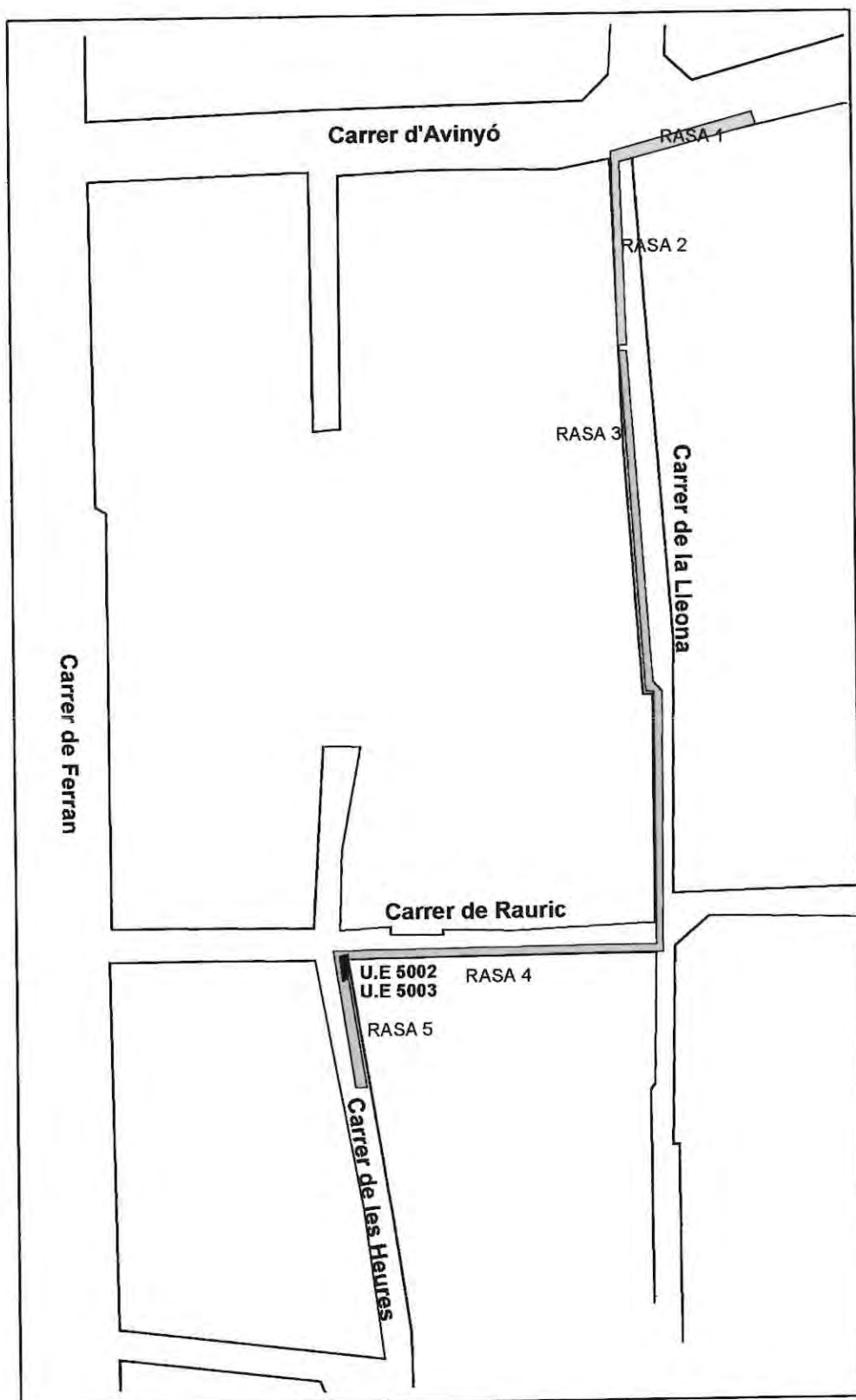
Figura 2 : Plànol de les rases de la Intervenció Arqueològica Preventiva

Figura 3 : Plànol de la ciutat romana i medieval de Barcelona

LÀMINES

Làmina 1 :Planta i secció de les U.E. 5002 i 5003

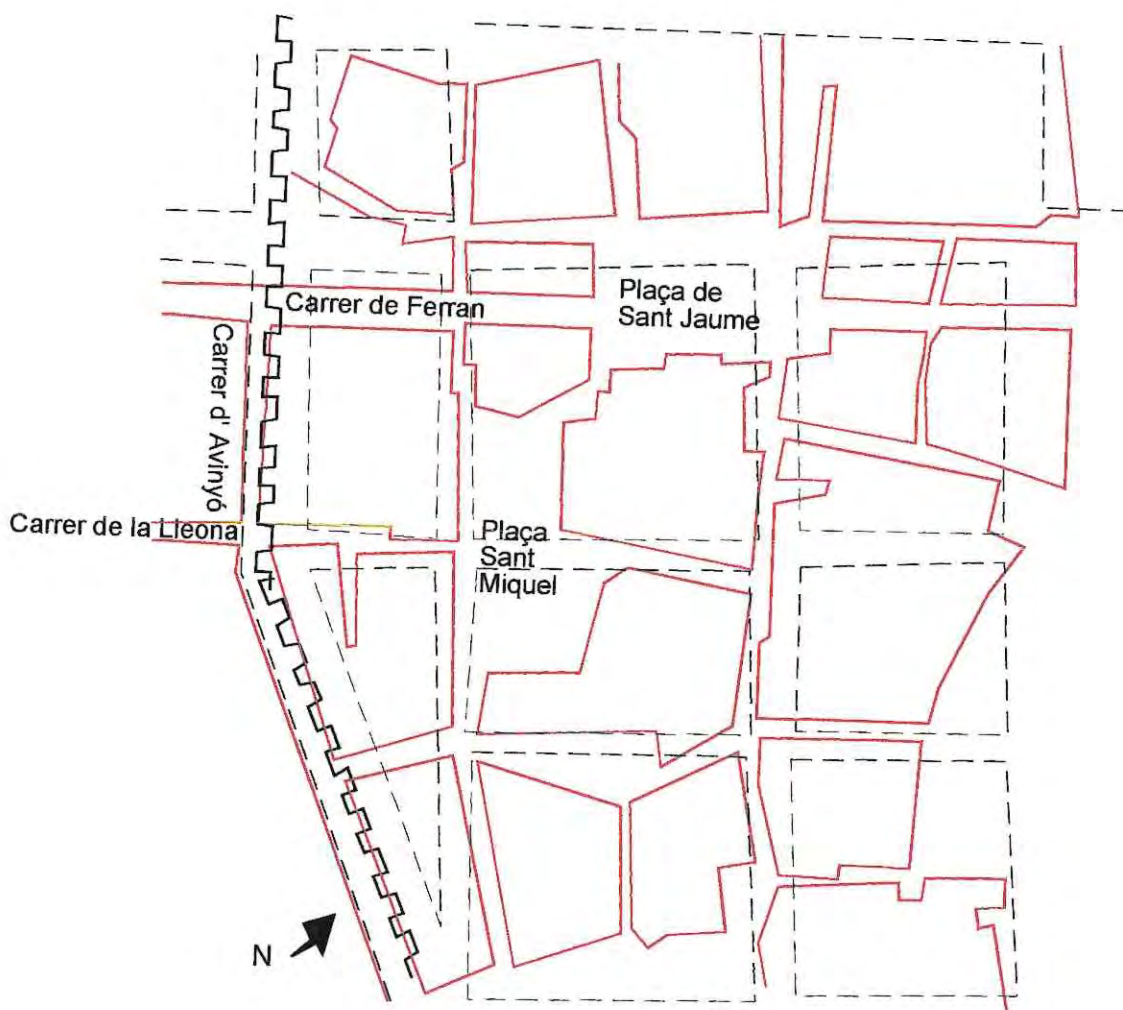
PLÀNOL DE SITUACIÓ

JACIMENT : C / d'Avinyó 18 bis

CODI : 047 / 03

FIGURA : 2
PLÀNOL DE LES RASES

LLEGENDA

CIUTAT ROMANA - - - - -

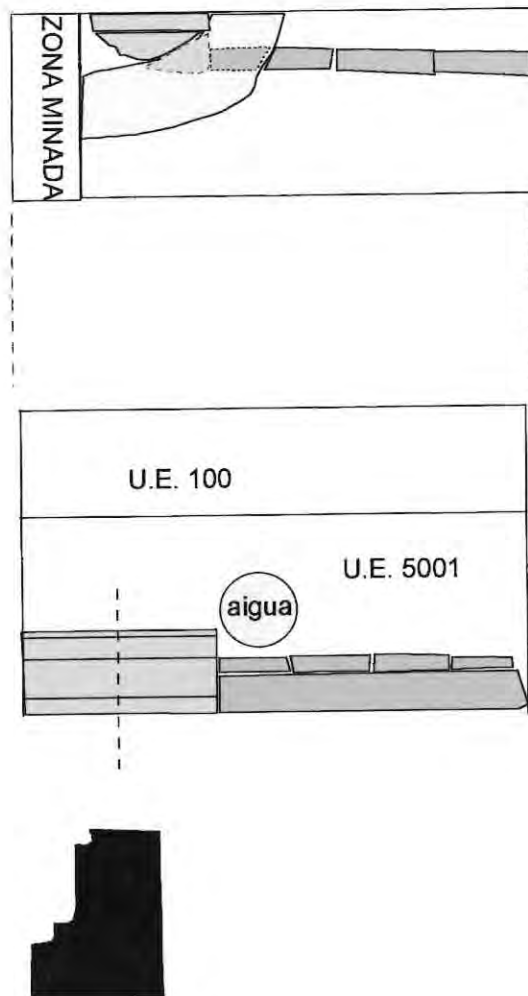
CIUTAT MEDIEVAL ———

JACIMENT : C / d'Avinyó 18bis

CODI : 047 / 03

FIGURA : 3

PLÀNOL DE LA CIUTAT ROMANA I MEDIEVAL DE BARCELONA

- U.E. 5002
- U.E. 5003
- SERVEI D'AIGUA

JACIMENT : C / d'Avinyó 18 bis

CODI : 047 / 03

LÀMINA : 1

ESCALA : 1 : 20

PLANTA I SECCIÓ DE LES U.E. 5002 I 5003

FOTOGRAFIES

LLISTAT DE FOTOGRAFIES

Primera fase

Foto 1: Situació de la intervenció el primer dia dels treballs arqueològics.

Foto 2: Detall de l'interior de la Rasa 1 (U.E. 1000)

Foto 3: Nivell U.E. 1002

Foto 4: Vista general de la Rasa 2 (U.E.2000)

Foto 5: Vista de detall de la Rasa 2 (U.E. 2000)

Segona fase

Foto 6: Detall de les estructures U.E. 5002 i 5003

Foto 7: Detall de l'estructura U.E. 5002.

Foto 8: Estructura U.E. 5002 vista des de la Rasa 4 (U.E. 4000)

Foto 9: Detall de la estructura U.E. 5002 vista des de la Rasa 4 (U.E. 4000)

Foto 10: Vista general de la Rasa 4 (U.E. 4000) al carrer Rauric.

Foto 11: Treballs a la Rasa 4 (U.E. 4000).

Foto 12: Vista general de la Rasa 3 (U.E. 3000) al carrer de la Lleona.

Foto 13: Treballs a la Rasa 3 (U.E. 3000)

Foto 14: Detall del mur associat a la claveguera de la Rasa 5 (U.E. 5000) al carrer de les Heures.

Foto 15: Vista general de la Rasa 5 (U.E. 5000) al carrer de les Heures.

JACIMENT : C/ d'Avinyó 18 bis.

CODI :047 7 03

FOTO : 1

JACIMENT : C / d'Avinyó 18 bis

CODI : 047 / 03

FOTO : 2

JACIMENT : C / d'Avinyó 18 bis.

CODI : 047 / 03

FOTO : 3

JACIMENT : C / d' Avinyó 18 bis

CODI : 047 / 03

FOTO : 4

JACIMENT : C / d'Avinyó 18 bis

CODI : 047 / 03

FOTO : 5

JACIMENT : C/ de les Heures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO : 6

JACIMENT : C/ de les Heures

CODI : 047 / 03

FOTO : 7

JACIMENT : C/ de les Heures

CODI :047 / 03

FOTO : 8

JACIMENT :C/ de les Heures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO : 9

JACIMENT : C/ de les Heures 4 / 10

CODI : 047 / 03

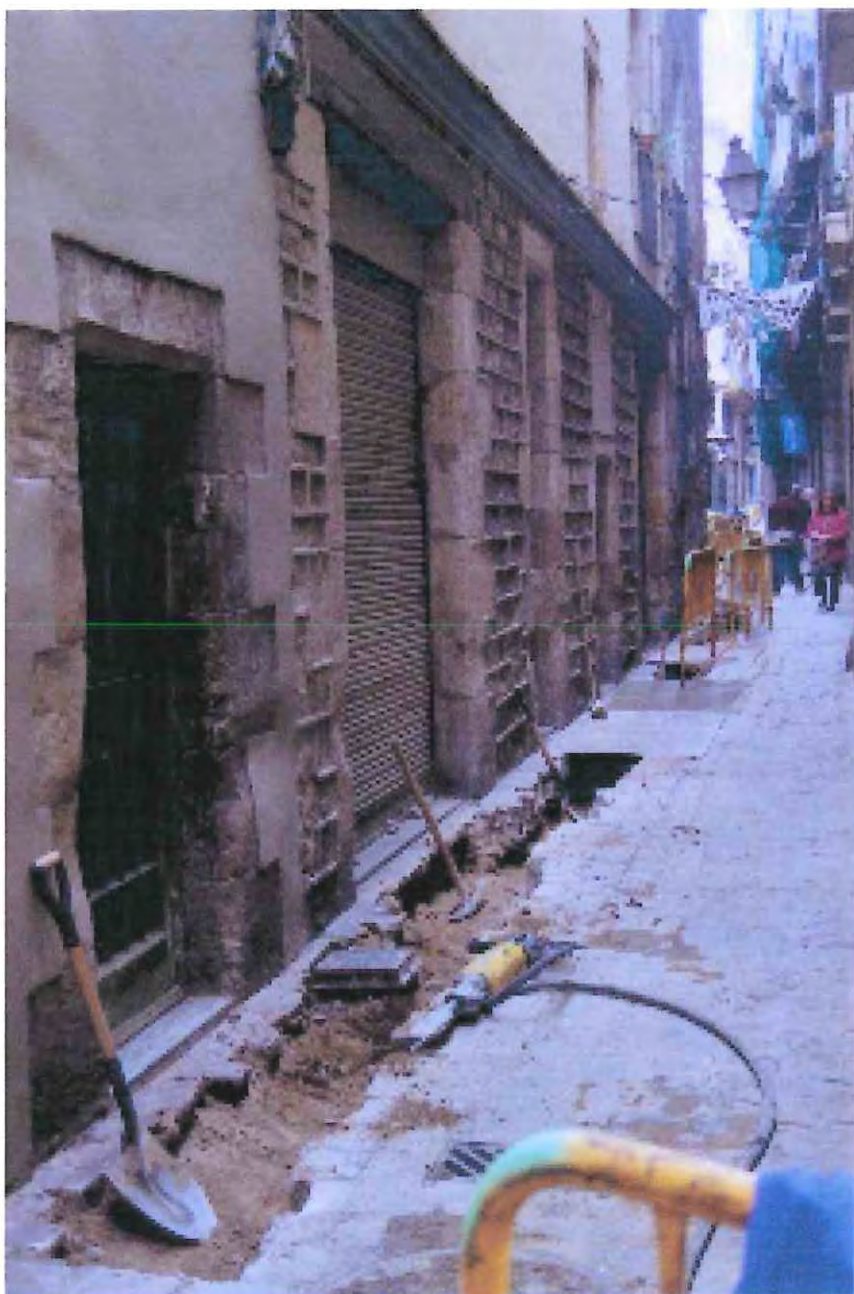
FOTO : 10

JACIMENT : C/ de les Hures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO :11

JACIMENT :C / de les Heures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO :12

JACIMENT : C / de les Heures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO:13

JACIMENT : C / de les Heures 4 / 10

CODI : 047 / 03

FOTO : 14

JACIMENT :C/ de les Hures 4 / 10

CODI :047 / 03

FOTO :15

UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :90	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de lloses de 37 x 50 x 15 (panot). De 30 cm de potència				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	1001	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per	1000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :100	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de lloses de 37 x 50 x 15 (panot) i llambordes, Entre 30 i 40 cm de potència.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	2001, 3001, 4001, 5001	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per	2000, 3000, 4000, 5000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :1000	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Segle XXI	
DEFINICIÓ :	UNITAT ESTRATIGRÀFICA NEGATIVA				
DESCRIPCIÓ :	Rasa 1, situada al carrer d'Avinyó. De 16 m. de llarg, entre 85 i 90 cm d'ample i 70 cm de profunditat. Orientació SE - NW				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	1001,1002	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	90, 1001	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :1001	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la rasa 1. Format sediment terrós solt, de color marró fosc amb restes de material constructiu i arqueològic.				
MATERIAL DIRECTOR :	Ceràmica romana i moderna.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	1000	Es reblert per		
	Cobreix a	1002	Es cobert per	90	
	Talla a		Tallat per	1000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :1002	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Indeterminat	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Nivell arqueològic detectat al fons de la rasa 1, que no s'ha pogut excavar. Estrat de terra argilosa de color clar amb restes de morter de calç, pedretes i material ceràmic.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	1000	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	1001	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :2000	
Sector: Avinyó 18 bis		Fase:		Cronologia: Segle XXI	
DEFINICIÓ :	UNITAT ESTRATIGRÀFICA NEGATIVA				
DESCRIPCIÓ :	Rasa 2 situada al carrer de la Lleona (fins al núm. 13). De 21 m de llarg, per 60 cm d'ample i entre 50 i 60 cm de potència. Orientació NE - SW.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	2001	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	100, 2001	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :2001	
Sector: Avinyó 18 bis.		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la rasa 2, de sauló estèril.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	2000	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per	2000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :3000	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XXI	
DEFINICIÓ :	UNITAT ESTRATIGRÀFICA NEGATIVA				
DESCRIPCIÓ :	Rasa 3, situada al carrer de la Lleona (a partir del núm. 13). De 65 m de llarg per 50 cm d'ample i entre 30 i 40 cm de potència. Orientació NE - SW				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	3001	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	100, 3001	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :3001	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la rasa 3. Composit per sauló i clapes de terra sorrenca de color marró fosc. Presenta restes de material constructiu (maons, morter, ..)				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	4001, 5001	Equivalent a		
	Rebleix a	3000	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per	3000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :4000	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	UNITAT ESTRATIGRÀFICA NEGATIVA				
DESCRIPCIÓ :	Rasa 4, situada al carrer d'en Rauric. a 35 cm de la línia de façana. De 40 m de llarg, 50 cm d'ample i 70 cm de profunditat. Orientació NE - SW				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	4001, 4002	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	100, 4001	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :4001	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la rasa 4. Composit de sauló i clapes de terra sorrenca de color marró fosc. Presenta restes de material constructiu (maons, morter, ..).				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	3001, 5001	Equivalent a		
	Rebleix a	4000	Es reblert per		
	Cobreix a	4002	Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per	4000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :4002	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Indeterminada	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Estructura indeterminada semblant a un paviment o part d'un fonament d'edifici. Composit de capes de calç / morter i reaprofitant un element arquitectònic de marbre treballat. Cota de profunditat, 6.55 m.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	5002	Equivalent a		
	Rebleix a	4000	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	4001	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5000	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XXI	
DEFINICIÓ :	UNITAT ESTRATIGRÀFICA NEGATIVA				
DESCRIPCIÓ :	Rasa 5, situada al carrer de les Heures (fins el núm. 4/10). De 11 m de llargada, entre 45 i 50 cm d'amplada i 60 cm de potència. Orientació NE - SW				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	5001, 5002, 5003	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	100, 5001	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5001	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la rasa 5. Comosat per sauló i clapes de terra sorrenca de color marró fosc. Presenta restes de material constructiu (maons, morter, ..).				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	3001, 4001	Equivalent a		
	Rebleix a	5000	Es reblert per		
	Cobreix a	5002, 5003	Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per	5000	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5002	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Indeterminada	
DEFINICIÓ :	ESTRAT				
DESCRIPCIÓ :	Estructura indeterminada que reaprofitava un element arquitectònic de marbre treballat. Es troba a la cota 6.55				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	4002	Equivalent a		
	Rebleix a	5000	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	5001	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	5003	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5003	
Sector: Heures 4 / 10		Fase:		Cronologia: Indeterminada	
DEFINICIÓ :		ESTRAT			
DESCRIPCIÓ :		Muret de maons i morter de calç blanc amb orientació NE - SW. Situat a una cota de 6.65 m			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :		Igual a		Equivalent a	
		Rebleix a	5000	Es reblert per	
		Cobreix a		Es cobert per	5001
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a	5002	Se li recolza	
		S'entrega a		Se li entrega	